

آتوپیا، دستوپیا و دولت کریمه مهدوی

اسماعیل شفیع سرورستانی

فهرست

۷		مقدمه
۱۱		فصل اول: اتوپیا و دستوپیا
۱۳		ایده پردازان اتوپیا
۲۷		دستوپیا، ویران شهر عصر مدرن
۷۳		مدینه فاضله، اتوپیا و انسان
۷۹		گوییم، بیگانه‌ای نامقدس
۱۰۱		فصل دوم: دولت کریمه اتوپیا نیست!
۱۰۳		کمال طلبی؛ ذاتی وجود بشر
۱۰۹		تاریخ جدید غرب و اتوپیا!
۱۱۵		طلب کمال؛ طلب جان
۱۲۷		امام مهدی علیه السلام ، مؤسس دولت حق و آخرین دولت
۱۳۵		تأسیس مدینه و کمال انسان
۱۵۷		غایت‌انگاری و صیوریت در تفکر دینی
۱۶۷		تجربه مقام ثمرگی؛ مقام معرفت برای انسان
۱۸۳		فصل سوم: حکمت حوادث و نجات از ابتلائات

مقدمه

با حمد و سپاس مبدع خلق اولین و آخرین؛ گرداننده آیام، بین خلق زمین؛ برپادارنده خلافت صالحان و مالک یوم الدین!

صرف نظر از تعاریف گوناگونی که برای واژه «فرهنگ» در ادبیات ارائه شده، هر حوزه فرهنگی، مبتنی و متکی بر دریافتی کلی درباره عالم برکشیده شده و حامل تعریفی خاص از آدم است و چنان که بخت حضور و مجال ظهور و پیدایی در جغرافیای حیات مادی بیابد، موجد و باعث شکل گیری تمدنی مخصوص به خود نیز خواهد بود؛ چنان که در ازمنه گذشته اتفاق افتاده و حوزه های فرهنگی و تمدنی متعددی در اقصا نقاط زمین برکشیده شده یا از بین رفته اند.

از این رو، در سلسله مراتبی، سه امر «تفکر» (در معنی رویکرد و دریافت کلی از عالم و آدم) و فرهنگ و تمدن (به منزله صورت مادی و عینی تفکر و فرهنگ) در طول هم، موقعیت حیات فرهنگی و تمدنی اقوام را در ادوار مختلف نمایان ساخته و به آن، معنا می بخشد.

مدینه، بر وزن قبیله، به معنی شهر، آشکارترین و مادی ترین صورت از یک حوزه فرهنگی و اعتقادی قابل اشاره است که ضمن ترتیب و تنظیم

مناسبات و معاملات مردم، امکان تربیت و شکل بخشی ساکنانش را مطابق با خاستگاه یک حوزه فرهنگی فراهم می آورد. به عبارت دیگر، انسان در شهر و با شهری که برکشیده شده است، نوعی تجانس و هم‌نوایی پیدا کرده و محلّ ظهور و تجلّی حوزه فرهنگی و اعتقادی خاصی می شود.

می توان گفت: برای شناسایی هر حوزه فرهنگی، به ساکنان و تربیت شدگان بنگرید و برای شناسایی انسان‌ها، به حوزه فرهنگی و تمدنی‌ای بنگرید که در آن، نشو و نما کرده‌اند.

تفکر، هستی‌شناسی و مجموعه باورها و معتقدات درباره عالم و آدم، پنهانی‌ترین و شهرها، آشکارترین لایه از هر حوزه وسیع فرهنگی و تمدنی‌اند.

در طول تاریخ حضور بشر بر جغرافیای زمین، حوزه‌های فرهنگی و تمدنی بسیاری، وابسته به دریافت‌های دینی، اسطوره‌ای و فلسفی از هستی شکل گرفته و شهرهای بی‌شماری برکشیده شده‌اند؛ با مجموعه‌ای از مناسبات و معاملات مادی که به نحوه بودن و زیستن انسان‌های هم‌عصر معنی بخشیده و به آنها جهت داده‌اند.

پرسش از حوزه‌های فرهنگی و تمدنی سابق و لاحق و سنجش میزان تطابق هر حوزه با خاستگاه فطری و باطنی انسان‌ها و دریافت‌های وحیانی انبیای الهی، باب خاصی را در حوزه مطالعات فرهنگی می‌گشاید.

اثر حاضر عهده‌دار این سنجش و مذاقه همه‌جانبه در این امر خطیر نیست؛ اما بر آن است تا اعلام کند: اولاً، شهرها در هر دوره و زمانی، محلّ ظهور و تجلّی حوزه‌های فکری و فرهنگی‌ای معین و قابل اشاره‌اند و شهرسازان، مردمانی‌اند که شهر و مدینه را متناسب با خاستگاه فرهنگی و فکری خودشان شکل می‌دهند؛ ثانیاً، می‌توان انتظار داشت که تمدن‌های

دیگری در آینده، مجال خودنمایی بیابند که اینک، تنها بر صفحه قلب و سینه‌های مردانی به اجمال مانده و انتظار فرود وقت لازم می‌کشند.

مدینه‌های فاضله فیلسوفان و برخی اتوپیاها، در زمره مداینی قابل شناسایی‌اند که به منصف ظهور نرسیدند یا از استعداد لازم برای پیدایی برخوردار نبودند.

مدینه‌ها، هرچه بوده و هرچه هستند، انسان‌ها را در خود گرفته‌اند؛ هم‌آنان که از روی فطرت، طالب کمال، شکوفا شدن استعدادها و نجات از ناهمواری‌ها بوده و حسب میل باطنی، سعی خویش را مصروف دستیابی به مطالبات حقیقی، از مسیر شهرهای زمین و دنیوی کرده‌اند. در این میان، عوامل متعددی، پیدا و پنهان، فرزندان آدمی را به برهوتی لم‌یزرع و آکنده از دد و دام کشانده‌اند. آن عوامل، مؤسس ویران‌شهرهایی (دستوپیا) شدند که جز نگون‌بختی برای آدمیان به بار نیاوردند.

دستوپیاها و دستوپیانویسان، انعکاس دهنده این کج‌راهه‌ها و نمایانگر نحوه گرفتار آمدن انسان‌ها در بن‌بست‌ها و بحران‌ها هستند. با این‌همه، همچنان فرزندان انسان، حسب کشش باطنی، در جست‌وجوی رهایی، چشم بر جاده مانده‌اند تا شاید از میانه تجربه‌های رفته و ازدحام بحران‌ها و بن‌بست‌های طاقت‌فرسا، نجات‌بخشی آسمانی از راه رسیده و آنان را به شهر امن و مدینه طیبه رهنمون شود.

این واقعه شگفت و شیرین چگونه رخ خواهد نمود و کدامیک از صاحبان و نهادهای بیدار از مؤسس آن دولت کریمه و رویکردهای آسمانی‌اش حمایت خواهد کرد؟

اثر حاضر، سعی در پرده‌برداری از این پنهان شده در آرزوها و امیدها، نمایش موقعیت ساکنان ویران‌شهرها و بیان میزان انطباق دولت طیبه

۱۰ ■ اتوپیا، دستوپیا و دولت کریمه مهدوی

مهدوی با خاستگاه باطنی و مغفول فرزندان انسان را دارد.

ماه رمضان ۱۴۴۱ ه.ق. در ازدحام بیم و هراس عمومی ساکنان زمین از ویروس کرونا، نگارنده را به قلمی کردن این مطالب واداشت.

کتاب را به تمامی به ساحت قدسی بانوی دو عالم، دخت رسول مکرم اسلام ﷺ، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام تقدیم کرده‌ام؛ باشد که طبع لطیف مؤسس دولت کریمه مهدوی را بیاراید؛ ان شاءالله.

اسماعیل شفیعی سروستانی